

izvedbi rojeva vprašanja, ki jih je potrebno v miru prežvečiti v dolini. Že nekaj let pa za mirno in resno analizo brez čustev, ki jo lahko dá časovni odmik, zmanjkuje časa. V tem so alpinisti tudi ujetniki današnjega časa.

Na te polemike planinska organizacija ne more gledati zviška, češ da gre za medsebojne obračune sicer nenavadnih in posebnih ljudi. Na proslavi ob 100-letnem jubileju v Cankarjevem domu je bilo rečeno, da je slovenska planinska organizacija z alpinizmom postala svetovna. Obenem alpinisti v mnogočem kreirajo in usmerjajo razvoj gornišstva. Vsebinska vprašanja, ki jih je navrgla polemika - resda ne v vseh pogledih viteška - se lahko rešijo le znotraj organizacije. Delovanje komisije in intenzivni pogovori Predsedstva PZS, Komisije za alpinizem in Komisije za odprave v tuja gor-

stva ter predstavnikov alpinistov dajejo upanje, da se bo nekaj premaknilo.

Ker se je v polemiki vrtelo toliko različnih interesov (na prizorišču so bili domala vsi, ki jih v alpinizmu kaj žuli), je v medijih nastala dobra godlja. Kdor polemike ni spremljal od začetka, se je hitro zgubil. V očeh večine planincev, ki gledajo na alpinizem romantično, so alpinisti napol bogovi oziroma vsaj snežni principi. Zato sta bili zanje takšno prerekanje in razkrita afera silovito negativno presenečenje. V tistih dneh, ko se je polemika že malo polegala in so bili glavni akterji že upehani ter vidno spravljivi, je eden od resnih in uglednih novinarjev pripomnil: »Toliko gnoja, kot ste ga v zadnjih dneh razkrili v alpinizmu, je v redkokaterem slovenskem hlevu.«

ŠEST ALI SEDEM SLOVENSKE ALPINISTIČNIH SMUČARJEV GRE V HIMALAJO

»SKI 8000« Z VRHA ŠIŠE PANGME

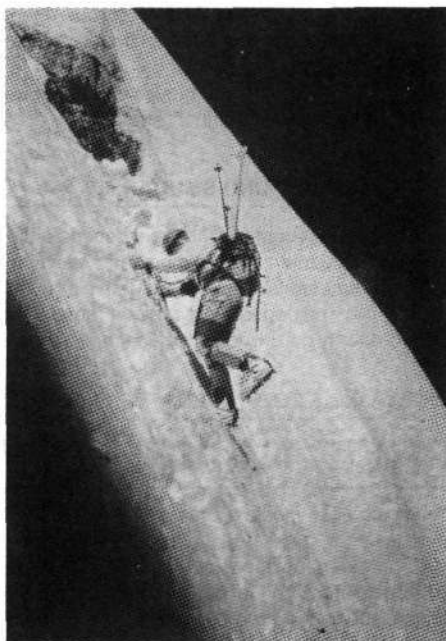
Pred jesenjo odide na pot v Tibet slovenska alpinistična odprava, ki ima posebne cilje: njeni člani se nameravajo smučati z vrha 8046 metrov visoke Šiše Pangme. Na pot bo odšlo šest ali sedem alpinističnih smučarjev, ki so odpravo imenovali »Ski 8000« in o njej zapisali: »Po odličnih dosežkih slovenskih alpinistov v Himalaji in glede na priljubljenost smučanja pri nas smo si tudi mi zaželeli, da dokažemo svoje sposobnosti. Ker še nihče izmed Slovencev ni smučal s takšnih višin, je to za nas svojevrsten izziv. Hkrati pa se ne moremo opreti na izkušnje drugih, saj teh skorajda ni. Spust s smučmi z vrha Šiše Pangme bo dobil pravo mednarodno veljavo, saj naša ideja ni samo spust z vrha, temveč tudi prvi resen poskus v Himalaji, da presmučamo ekstremno težavno smer z 8000 metrov.

Želja in cilj odprave je smučanje po Centralnem ozebniku v severni steni Šiše Pangme. Ta smer je bila prvič preplezana 1988. leta. Naklon grape dosega tudi 55 stopinj in poteka skoraj z vrha gore. Tudi če bi prestavili to smer k nam v Alpe, se je ne bi sramoval noben ekstremni smučar.«

KDO BO ŠEL NA ODPRAVO?

Vodja naše prve himalajske smučarske odprave bo **Matej Kranjc**, 36-letni alpinist in ekstremni smučar. Razen po smereh v naših gorah je smučal s Kitarja v Andih in s Pika Komunizma v Pamiirju, obe smeri pa je presmučal skupaj z Luko Karničarjem.

Zdravnik in hkrati pomočnik vodje je gorski vodnik, alpinistični inštruktor in letalec z zmajem in

Plezanje po strmih ozebniku - in nato smučanje po isti strmini, na kateri ne sme biti nobene napake in nobenega padca

padalom **dr. Iztok Tomazin**, star 33 let. Naštevaje vseh njegovih zares velikih uspehov bi bilo predolgo: šestkrat je plezal v Himalaji, bil je v Pamiirju, Kanadi in ZDA. V prostem letenju z zmajem je postal prvak Jugoslavije. Je pisec treh knjižnih del. Med drugim je opravil nekaj ekstremnih spustov v naših gorah, največ v njemu domačih Karavankah.

Član odprave je **Luka Karničar**, rojen leta 1956, znani smučar in alpinist iz številne alpinistično-smučarske družine. Je gorski vodnik, alpinistični inštruktor in reševalec. Smučal je z Elbrusa v Kavkazu, skupaj z Matejem Kranjcem pa s Kitarja in s Pika Komunizma.

Njegov mlajši brat **Andrej Karničar**, rojen leta 1970, se - enako kot vsi v družini - ukvarja z alpinizmom že od mladega. Presmučal je precej težavnih smeri in prismočal z zanj najvišjega vrha Mont Blanca.

Tretji član odprave je **Dejan Ogrinec**, rojen leta 1964. V okviru alpinizma se je posvetil skoraj izključno ekstremnemu smučanju. Doma ima uspehe v veliko smereh, bil pa je tudi v Andih in Pamiirju. Njegov spust z Artesonraja je najtežji slovenski spust v tujih gorstvih.

Najmlajši, Benjamin odprave, je **Urban Golob**, ki se je rodil leta 1970. Opravil je številne vzpone, saj je že zelo zgodaj začel plezati in smučati skupaj z očetom Janezom. V športnem plezanju je dosegel IX. stopnjo, bil je z alpinistično odpravo v Andih in je bil član odprave na Nanga Parbat leta 1990.

Rezervni član odprave je **Andrej Zorčič**, rojen leta 1962. Tudi on se v alpinizmu posveča predvsem ekstremnemu smučanju. Verjetno je prav on pri nas presmučal največ smeri, uspehe pa je imel tudi v Pamiirju in Andih.

KAJ JE ALPINISTIČNO SMUČANJE?

Kot vemo, je ekstremno smučanje panoga alpinizma, ki združuje zimski alpinizem z odličnim znanjem smučanja. Tako torej alpinisti priplezajo po - najpogostejše - plezalni smeri na greben ali vrh gore in nato smučajo po strmih

plezalnih smereh, se pravi po grapah, ozebnikih, grebenih in pobočjih.

V naših hribih se je takšno smučanje pojavilo leta 1972, morebiti pa že prej, vendar podatkov o zgodnejših nimamo. Pozneje se je ta lep in nevaren šport pri nas kar lepo razvil, tako da je zdaj presmučanih že večina smučarsko primernih alpinističnih smeri. Naši alpinisti-smučarji so opravili vrsto težavnih smučanj tudi v tujih gorstvih, tako v Centralnih Alpah, južno-ameriških Andih, Pamirski Himalaji, edino v »pravi« Himalaji še niso smučali. Doma so naši smučarji-alpinisti presmučali smeri do najvišje alpinistično-smučarske težavnostne stopnje. Kaj več ni uspelo presmučati niti vrhunskim ekstremnim smučarjem drugje po svetu. Poznavalci trdijo, da se slovenski ekstremni smučarji s svojimi dosedanjimi dosežki lahko postavijo ob bok uspehom slovenskih vrhunskih alpinistov, le da o dejavnosti prvih ljudje ne vedo prav veliko.

Seveda ima smučanje z najvišjih gor na svetu dodatno razsežnost: ena od težav smučanja s himalajskih vrhov je redek zrak, zaradi česar je oteženo dihanje, zmanjšana je sposobnost koncentracije, svoje pa naredijo še izredno nizke temperature in močni vetrovi. Ti ekstremni pogoji so vzrok, da do sedaj ni bilo veliko smučarskih spustov z najvišjih himalajskih vrhov. Morda so prav zaradi tega smučali doslej le s štirih osemtisočakov - pa še to z vsakega le po enkrat.

Slovenski ekstremni smučarji bodo poskusili splezati na vrh Šiše Pangme, ki je edini od osemtisočakov popolnoma na kitajskem ozemlju, z vrha pa se nameravajo smučati, kot že rečeno, po Centralnem ozebniku v severni steni gore.

MINEVA 40 LET OD PRVENSTVENEGA VZPONA NA MOUNT EVEREST

PRVIČ NA VRHU SVETA

Debelo oblečani postavi z maskama za kisik na obrazih se 29. maja 1953 z veliko težavo vzpenjata po ledenem pobočju, korak za korakom: **Edmund Hillary** in **Šerpa Tenzing**, člana britanske odprave pod vodstvom **Johna Hunta**. Uspel jima je podvig brez primere: zadnjih 350 višinskih metrov do vrha Mount Everesta sta priplezala brez postanka, v enem pohodu.

DARILA ZA BOGOVE

»Greben se je razvijal na desno,« opisuje ta del poti Hillary v svoji knjigi »Prek 8000«. »Za visoko vzpetino, za katero sva mislila, da je vrh, je stala nova, višja. Bila sva zelo izmučena in Tenzing je napredoval s težavo, sam pa sem že dve uri vodil in klesal stopničke. Skušal sem

napredovati samo z derezami, bilo pa je prenevarno in moral sem klesati še naprej. Obupan in živčno strt sem začel dvomiti v zmago, končno pa se mi je zazdelo, da je guba pred nama res zadnja. V daljavi je bila namreč že vidna nepregledna planota Tibeta. Po tankem robu je pot vodila na snežno kupolo, ki je bila lahko samo vrh, kakih 10 do 12 metrov nad nama. Stopil sem na tanki rob in z močnimi udarci preveril njegovo trdnost, medtem ko me je Tenzing varoval. Vzdržala je in po nekaj korakih sva bila na vrhu.«

Šerpa Tenzing pa je te zadnje korake popisal nekoliko določneje: »Lahko sem hodil le po eno minuto, nato sem moral pet minut počivati. Če sem pljunil, je moja slina padla na tla kot sneg.«